

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410169 Hålabäck

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410169 Hålabäck**

Kommun: Ronneby

Områdets totala areal: 29,1 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-11-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

9080 - Lövsumpskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Hålabäck bidrar till att uppfylla miljömålen Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

Det prioriterade bevarandevärdena är de slåtter- och beteshävdade fuktängarna (maderna) samt lövsumpskogen. Hålabäcksmaderna är unika och saknar motsvarighet i länet. Maderna och deras naturvärden är särskilt utpekade i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Området är dessutom av klass 1 i länets våtmarksinventering och ingår i den nationella myrskyddsplanen. Sumpskogen är klassad som nyckelbiotop och ingår även i Skogsstyrelsens sumpskogsinventering.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Hålabäck är beläget i Bräkneåns dalgång omkring 5 km nordväst om Backaryd i mellersta Blekinges skogsbygd. Bräkneåns dalgång, vilken karaktäriseras av en mycket markerad topografi, löper norr om Hålabäck i en nästan obruten djup sprickdal. I skärningar med andra sprickdalar vidgar sig dalgången och mest utpräglad är vidgningen i Hålabäck, där den breda dalbotten innehåller ådalens förnämsta slåttermiljö med brunvensdominerade fuktängar, som kontinuerligt har slagits och fortfarande slås. Området omfattar sju olika åmader utan egentligt träd- eller buskskikt, en blandlövhage längst i norr samt en lövsumpskog. Bräkneån ingår inte i Hålabäck utan utgör i sin helhet ett eget Natura 2000-område (SE0410168).

Fågellivet är rikt; i området häckar bland annat trana och den rödlistade arten mindre hackspett. Vid en svampinventering år 2004 med inriktning främst på Ascomyceter (säcksvampar), hittades 74 arter inom området, varav 15 arter var nya för Blekinge.

Vad kan påverka negativt

Ängs- och betesmarker:

- Minskad eller utebliven slåtter- och/eller beteshävd på maderna och i hagmarken som på sikt leder till igenväxning med buskar, träd och vass och en utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Tillskottsutfodring som indirekt ger näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.

Skog:

- Skogsbruksåtgärder i anslutning till området som leder till ökad fragmentering av biotoper, vilket försvårar arters spridning och kan ge ändrat mikroklimat för arter.
- Brist på död ved i alla former. Den döda veden är förutsättning för flera arter av svampar och insekter.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§).

Skydd för området:

Större delen av området är avsatt som naturreservat 2016 och skyddas enligt 7 kap 4-6 och 30 §§ miljöbalken. I reservatsföreskrifterna regleras naturvårdsförvaltningen, allmänhetens rättigheter och skyldigheter samt markägarens och nyttjanderättshavarens förfoganderätt över området och vad denne behöver tåla för intrång. Reservatet förvaltas av Länsstyrelsen Blekinge. En skötselplan planeras att tas fram under 2017. Två mindre delar av området ingår i naturvårdsavtal mellan Länsstyrelsen och markägaren, upprättat 2012.

Miljöersättning för bevarande av betesmarker och slåtterängar enligt Miljö- och landsbygdsprogrammet år 2014-2020 finns för delar av området.

Behov av skötselåtgärder:

Träd som faller ut i ån bör få ligga kvar för att öka mängden död ved i vattnet i det angränsande Natura 2000-området Bräkneån.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**6270 - Silikatgräsmarker**

Areal: 2,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Hålabäck utgörs silikatgräsmarken av en blandlövhage med spridda träd av framförallt ek och björk, men även apel, ask, alm, asp, lönn och rönn. I det glesa buskskiktet förekommer en, hassel, slån och nypon. Hagmarken hyser vegetationstyper som tyder på långvarig beteshävd. Typiska arter i fältskiktet är pillerstarr, svartkämpar, stor blåklocka, liten blåklocka, prästkrage, blåsuga och mandelblomma. Inom området finns ett flertal nyhamlade askar och en del kulturhistoriskt intressanta objekt i form av odlingsrösen och stenvmurar. Från hagmarken är utsikten mot söder, över den breda dalgången med dess vidsträckta slåttermader, hänförande.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 2,9 hektar. Gräsmarken ska vara starkt präglad av hävd. Förekomsten av träd och buskar som bedöms som igenväxningsvegetation ska vara liten. Kärnväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter. De typiska arterna pillerstarr, svartkämpar, stor blåklocka, liten blåklocka, prästkrage, blåsuga och mandelblomma ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är mycket gott.

6410 - Fuktängar

Areal: 17,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Slåttermaderna i Hålabäck har lång hävdkontinuitet och hävdgynnad flora. Naturtypen finns inom 5 delområden längs ån. Typiska arter är blodrot, gökblomster, hirsstarr och stjärnstarr. Andra växter som indikerar långvarig hävd är brunven och trådtåg. I kanten mot Bräkneån växer grenrör, vasstarr, kabbeleka och fackelblomster. Egentligt träd- och buskskikt saknas. Lögonfallande är dock en äldre, vidkronig ek vilken står mycket strategiskt placerad mitt i fuktängen.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 17,1 hektar. Gräsmarken ska vara starkt präglad av hävd, och förekomsten av igenväxningsvegetation liten. Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter. De typiska arterna blodrot, gökblomster, hirsstarr och stjärnstarr ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara mycket gott.

9080 - Lövsumpskog

Areal: 5,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Sumpskogen i Hålabäck är lövdominerad med glasbjörk, klibbal och större videbuskage, men har bitvis mossekaraktär med större inslag av tall och gran. Fältskiktet i de lövdominerade delarna är förhållandevis artrikt med gräs och halvgräs som blåtåtel, mannagräs, taggstarr, hundstarr och tuvull. Bland örterna märks särskilt vattenklöver, kråklöver, strandlysing och kärrsilja. Kärrbräken och majbräken förekommer ställvis ymnigt och bland mossorna påträffas bland annat björnmossa, sumpvitmossa och uddvitmossa. Skogen innehåller rikligt med döda träd och högstubbar. Första generationen björk håller på att dö och inom en snar framtid kommer andelen död ved att öka ännu mer. Skogen är avgränsad som nyckelbiotop och innehåller signalarter som flagellkvastmossa, terpentimossa och långfliksmossa. I kanten mot den öppna maden bildar pors täta buskage. Mindre hackspett (rödlistad som nära hotad) har noterats i sumpskogen.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 5,6 hektar. Naturliga hydrologiska processer i mark och i vattenmiljön ska påverka skogens dynamik och struktur. Lövträd ska utgöra ett påtagligt inslag och det ska finnas liggande död ved och stubbar samt enstaka stående döda eller döende träd. I området ska även finnas träd med socklar och enstaka träd med hackspettsbohål. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

Dokumentation

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se/ (uttag 2016-10-06).
- Gustavsson, Roland. 1975. Underlag till naturvårdsplan för Bräkneåns dalgång. Inst. För landskapsplanering, Alnarp.
- Jordbruksverket. 2004. Ängs- och betesmarksinventering. Tillgänglig: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html>.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1994. Våtmarker i Blekinge.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2004. Svampinventering Hålabäck och Siesjö 28-30 maj med inriktning på Ascomyceter (säcksvampar). Opublicerad rapport.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2006. Ängs- och betesmarksinventeringen. Opublicerat material.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2012. Naturvårdsavtal för del av fastigheterna Hålabäck 1:7 och 1:31.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2016. Beslut om bildande av naturreservatet Hålabäcksmaderna i Ronneby kommun.
- Naturvårdsverket. 1997. Sveriges finaste odlingslandskap - Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet · Etapp 1. Rapport 4815.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Skogsstyrelsen. 1994. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 8138-1994.

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

